

АНОТАЦІЇ

Алфімов Д.В. Роль міжшкільного простору у вихованні лідерських якостей школярів

У статті розкрито основи вивчення міжшкільного простору у вихованні лідерських якостей школярів на прикладі Донецького бізнес-ліцею.

Ключові слова: міжшкільний простір, виховання лідерських якостей школярів.

Анісімова А.О. До проблеми дидактичного зіставлення контактуючих мов у процесі навчання другої іноземної мови

У статті розглянуто проблему використання міжмовних зіставлень на заняттях з другої іноземної мови. Автор підкреслює, що порівняння граматичних систем мов, що контактують, на заняттях з другої іноземної мови дає можливість уникнути деяких труднощів, спричинених інтерференцією, через свідоме їх порівняння.

Ключові слова: друга іноземна мова, інтерференція, міжмовні зіставлення, перша іноземна мова, трансфер.

Бабакіна О.О. Формування професійної компетентності майбутніх учителів початкових класів в умовах євроінтеграції

У статті висвітлено одну з найактуальніших проблем вищої освіти України – підготовки фахівців з підвищеним рівнем креативності, тобто здатності до творчості. На прикладі освітньої діяльності факультету початкової освіти Харківського гуманітарно-педагогічного інституту показано, як здійснюється робота з формування професійної компетентності майбутніх учителів початкових класів в умовах євроінтеграції.

Ключові слова: кредитно-модульна система організації навчального процесу, факультет початкової освіти, професійна компетентність, майбутні фахівці.

Байкова І.С. До питання про сутність професійної компетентності музичного керівника дошкільного закладу

У статті розглянуто основні складники поняття “професійна компетентність”. Обґрунтовано цю категорію з точки зору психології, соціології, педагогіки та музичної педагогіки як її складової.

Ключові слова: компетентність, професійна компетентність, художньо-естетична діяльність, мистецтво, педагогічна діяльність, музичний керівник.

Белозьорова Н.О. Місце спецкурсу “Розвиток початкової освіти в Україні (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.)” у підготовці сучасного вихователя початкової ланки освіти

У статті розкрито місце спецкурсу “Розвиток початкової освіти в Україні (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.)” у підготовці студентів спеціальності 6.010102 – початкова освіта. Обґрунтовано цільову спрямованість і зміст спецкурсу, наведено приклади індивідуальних та творчих завдань для студентів.

Ключові слова: спецкурс, студенти, початкова освіта, Східноукраїнський регіон.

Берека В.Є. Модульний принцип організації позааудиторної навчальної діяльності студентів

Розглянуто проблему модульного принципу організації позааудиторної навчальної діяльності студентів з точки зору забезпечення покращення ефективності навчального процесу у вищому навчальному закладі. Обґрунтовано доцільність застосування модульного принципу в процесі самостійної навчальної діяльності.

Ключові слова: модуль, навчальна діяльність, позааудиторна навчальна діяльність, принцип.

Білик В.М. В. Сухомлинський про формування морально-естетичної культури вчителя

У статті розкрито погляди видатного педагога В. Сухомлинського на проблему формування морально-естетичної культури вчителя як складової педагогічної майстерності, визначено основні компоненти та напрями морально-естетичної освіти вчителів.

Ключові слова: морально-естетична культура, морально-естетична вихованість, культура емоцій.

Бутенко Г.П., Молчанова О.А. Використання казки в контексті формування компетенцій особистості

Стаття присвячена теоретичному й практичному аспектам використання казки в контексті формування компетенцій особистості, враховуючи сучасні дослідження казкотерапії в психології та педагогіці. Наведено форми роботи з казкою, що слугує інструментарієм у навчанні візуалів, аудіалів, кінестетиків серед учнівської та студентської молоді.

Ключові слова: казкотерапія, компетенція, креативність, особистість, принцип інтеркультурності.

Віндюк А.В. Концепція компетентісно орієнтованої професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи в умовах ступеневої освіти

Статтю присвячено висвітленню основних положень концепції компетентісно орієнтованої професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи, визначено її зміст. Проаналізовано професійні компетенції та знання, якими повинен володіти майбутній фахівець.

Ключові слова: готельно-курортна справа, концепція, фахівець, молодший спеціаліст, бакалавр, магістр.

Ворожбіт В.В. Сутність духовно-морального виховання школярів

У статті проаналізовано зміст складної лексичної конструкції духовно-морального виховання школярів у державних загальноосвітніх школах, узгодження лексем “духовне”, “духовність”, “моральне”, “моральність”. Розкрито структуру предмета й функцій духовно-морального виховання школярів за такими підходами: матеріалістичний, ідеалістичний, симбіотичний.

Ключові слова: духовність, моральність, виховання, школа, освіта.

Вороніна Ю.А. Аналіз категоріального поля проблеми подолання егоїзму у школярів

У процесі ознайомлення з літературою, де розглянуто такі категорії, як “еґоїзм”, “себелюбство”, “самолюбство” й “любов до себе”, у низці джерел виявлено різні підходи до їх тлумачення, що призводить до різного читання або підміни понять. У статті проаналізовано спільне та відмінне в цих категоріях, викладено авторську позицію щодо їх суті.

Ключові слова: еґоїзм, себелюбство, самолюбство, любов до себе, підлітки, аналіз.

Гаркуша І.В. До питання про комунікативні вміння майбутніх фахівців з реклами у процесі риторичної підготовки

У статті розкрито власне бачення сукупності комунікативних (риторичних) умінь, необхідних майбутнім рекламістам для здійснення фахової комунікації, на формування яких має бути спрямована риторична підготовка студентів ВНЗ.

Ключові слова: комунікативні вміння, риторична підготовка, фахівець з реклами.

Гертер Н.Л. Обґрунтування вибору педагогічної підтримки як засобу творчого саморозвитку особистості

Статтю присвячено актуальній проблемі саморозвитку особистості, зокрема її творчого саморозвитку. Автор прагне віднайти найбільш адекватні засоби забезпечення творчого саморозвитку особистості у вищому навчальному закладі та пропонує залучити в цій якості ресурси педагогічної підтримки.

Ключові слова: педагогічна підтримка, самореалізація, саморозвиток.

Глазкова І.Я. Сутність психологічних бар'єрів

У статті автор диференціює поняття “перешкода”, “утруднення”, “конфлікт”, що в науковій літературі часто вживаються як тотожні до поняття “бар'єр”. Поняття “психологічний бар'єр” розглядається в різних площинах: і як психічний стан, що блокує активність людини; і в руслі впливу минулого інтелектуального досвіду на прояв нового; а також як внутрішній фактор, зумовлений психологічними особливостями людини. Розкриваючи суть психологічного бар'єра, автор розглядає його структурно-функціональні особливості.

Ключові слова: бар'єр, структурно-функціональні особливості, перешкода, утруднення, конфлікт.

Григорова Л.С. Особливості організації соціально-педагогічної діяльності з обдарованими дітьми в Україні у 1900–1917 рр.

Статтю присвячено проблемам організації роботи соціального педагога з обдарованими дітьми в Україні у 1900–1917 рр. Розкрито мету, зміст та принципи організації соціально-педагогічної діяльності з означеною категорією дітей.

Ключові слова: соціально-педагогічна діяльність, обдарована дитина, здібності, соціальний педагог, зміст, форми, методи, принципи.

Гришко Ю.А. Аксіологічний підхід до визначення категорії цінностей

У статті висвітлено аксіологічний підхід до визначення категорії цінностей. Розглянуто педагогічну аксіологію – науку про цінності освіти, в якій представлена система значень, принципів, норм, канонів, ідеалів, що регулюють взаємодію в освітній галузі з погляду цінностей і формують ціннісний компонент у структурі особистості.

Ключові слова: аксіологія, цінність.

Грубіч Д.Ю. Інновація як психолого-педагогічна проблема

У статті розкрито поняття “інновація”, “нововведення”, “педагогічне нововведення”; виявлено особливості інновацій, які безпосередньо впливають на результати навчально-виховної та управлінської діяльності студентів; розкрито зміст інноваційної діяльності й причини, що перешкоджають нововведенню в освіті; дано авторське визначення поняттям “інновація”, “нововведення” в освітній діяльності.

Ключові слова: інновація, нововведення, педагогічне нововведення.

Гусельникова С.В. Готовність викладачів ВНЗ до використання проектного методу в процесі викладання іноземних мов на немовних спеціальностях

У статті проаналізовано сутність проектного методу, поняття проекту та навчального проекту, визначено підходи до використання проектного методу у викладанні іноземної мови. У ході дослідження було проаналізовано готовність викладачів вищих навчальних закладів до використання проектного методу в процесі викладання іноземних мов на немовних спеціальностях і представлено умови його успішної реалізації

Ключові слова: проектний метод (метод проекту), проект, навчальний проект, етапи проекту.

Данилевич О.К. Управлінська підтримка зростання професійної компетентності педагогів закладу освіти

У статті розглянуто сутність управлінської підтримки зростання професійної компетентності педагога, її зміст, складові та особливості управління нею.

Ключові слова: професійна компетентність, зростання, управлінська підтримка, професійні потреби педагогів, самостійність педагога, самомотивація, самоосвіта, самооцінка.

Дмитренко Л.В. Розвиток соціально-педагогічного партнерства школи та сім'ї у вихованні дітей

У статті розглянуто сутність і мету соціально-педагогічного партнерства школи та сім'ї в досягненні мети виховання, умови й шляхи його розвитку.

Ключові слова: сім'я, виховний потенціал, школа, соціально-педагогічне партнерство, розвиток, соціалізація, педагогічна культура, гармонізація відносин, конфлікт.

Добродуб Є.З. Оцінка учнями 9–11-х класів особистісних якостей учителя фізичної культури

У статті подано аналіз особистісних якостей учителів фізичної культури, які необхідні, на думку учнів, для професійної діяльності, і якості,

якими вчителі володіють. Зроблено порівняння особистісних якостей учителів фізичної культури, що виявляються, з тими, які, на думку учнів, мають бути в учителя фізичної культури. Проаналізовано бажання займатися фізичною культурою учнів старшого шкільного віку на уроках фізичної культури та додатково відвідувати спортивні секції в центрах оздоровчого фітнесу. Виявлено пріоритетність в особистісних якостях учителів фізичної культури методом анкетування школярів 9–11-х класів.

Ключові слова: професіоналізм, діяльність, учитель, особистісні якості, фізична культура.

Єрмак Ю.І. Професійне самопізнання майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки

У статті розкрито суть професійного самопізнання майбутнього вчителя. Обґрунтовано необхідність використання прийомів професійного самопізнання, що підвищують якість фахової підготовки студентів.

Ключові слова: самопізнання, майбутній учитель, професійна підготовка, самовиховання.

Єсіна Н.О. Вплив факторів та методів на процес формування творчих умінь майбутніх учителів

У статті розкрито фактори, які впливають на процес формування творчих умінь; виявлено види методів, які забезпечують ефективніше формування творчих умінь майбутніх учителів; описано вимоги до використання методів формування творчих умінь у процесі професійної підготовки майбутніх педагогів.

Ключові слова: фактори, методи, вимоги до використання методів формування творчих умінь.

Жидких Т.М. Деякі аспекти становлення навчальних комплексів у контексті концепції неперервної освіти

Одним зі стратегічних напрямів реформування вітчизняної системи вищої освіти є структурна перебудова освітнього простору, глибока як формальна, так і змістовна інтеграція різних типів вищих навчальних закладів. При цьому питання, пов'язані з диференціацією й інтеграцією вищих навчальних закладів за рівнями освіти належать до пріоритетних, і їх вирішення здійснюється через створення навчальних комплексів як сучасних форм інтеграції навчальних закладів.

Ключові слова: неперервна освіта, ступенева освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень, навчальний комплекс.

Залізник А.М. Значення використання усної народної творчості в процесі художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку

У статті предметом розгляду є усна народна творчість та її вплив на розвиток художньо-мовленнєвої діяльності дошкільника. Здійснено аналіз педагогічних джерел, що містять відомості щодо художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку. Розкрито сутність поняття “художньо-мовленнєва діяльність”. Окреслено певні особливості, що притаманні тільки усній народній творчості. Виокремлено прозовий, поетичний та ігровий фольклор. Подано теоретичний аналіз педагогічних праць видатних педагогів.

Ключові слова: усна народна творчість, фольклор, діти дошкільного віку, мова.

Зеня Л.Я. Технології професійно-методичної підготовки майбутнього вчителя до навчання іноземних мов у старшій профільній школі

У статті розглянуто особливості організації навчально-пізнавальної діяльності студентів у період їх професійно-методичної підготовки до навчання іноземних мов у старшій профільній школі. Визначено систему технологій, яка має забезпечити формування необхідних компетенцій учителя іноземної мови старшої профільної школи.

Ключові слова: вчитель іноземної мови, професійна підготовка, старша профільна школа, технології.

Зінченко В.О. Моделі управління якістю вищої освіти

У статті розкрито підходи науковців до визначення поняття “управління якістю вищої освіти”. Розглянуто базові моделі управління якістю організації, які використовуються вищими навчальними закладами на сучасному етапі. Наведено приклади створення систем управління якістю вищої освіти на рівні держави, навчальних закладів та науковцями. Визначено необхідність розробки єдиних підходів до створення власних систем управління якістю у ВНЗ.

Ключові слова: управління якістю, управління якістю вищої освіти, модель управління якістю вищої освіти.

Ігнатська А.І. Вивчення спадщини Я.П. Ряппо у вищих педагогічних навчальних закладах

Статтю присвячено аналізу творчо-педагогічної спадщини відомого педагогічного діяча Я.П. Ряппо. Розкрито можливості активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів педагогічних навчальних закладів на прикладі проведення спецсемінару на тему “Видатні просвітяни України”.

Ключові слова: Я.П. Ряппо, спецсеминар, спадщина педагога, дослідна діяльність студента.

Ігнатюк О.А. Потенціал дисциплін соціально-гуманітарного циклу у випереджальній фаховій підготовці студентів в умовах технічного університету

Статтю присвячено визначенню впливу соціально-гуманітарної складової у випереджальній фаховій підготовці, яка спрямована на формування професійних компетенцій майбутніх інженерів та їх готовності до особистісно-професійного розвитку. Встановлено, що збалансована присутність інтегрованих психолого-педагогічних і управлінських дисциплін та оптимізація методів їхнього застосування в системі фахової підготовки в технічному університеті є основою формування високоякісних, конкурентоспроможних, компетентних фахівців і відповідальних членів суспільства.

Ключові слова: випереджальна фахова підготовка, інтегровані навчальні дисципліни, конкурентоспроможний фахівець, майбутній інженер, професійні компетенції, студент, технічний університет.

Іноземцева С.В. Специфіка роботи соціальних педагогів з підлітками з особливими потребами в спеціальних навчальних закладах України у 90-х рр. ХХ ст.

Статтю присвячено історико-педагогічному аналізу проблем організації соціально-педагогічної роботи з підлітками з особливими потребами в спеціальних навчальних закладах України в 90-х рр. ХХ ст. Визначено категорії дітей з особливими потребами, типи навчальних закладів, зміст, напрями, основні форми та методи соціально-педагогічної діяльності на зазначеному етапі розвитку української держави.

Ключові слова: підлітки з особливими потребами, спеціальні навчальні заклади, зміст, напрями, форми та методи соціально-педагогічної роботи.

Квас О., Кемінь В. Дитинство крізь призму європейських дослідницьких студій на зламі ХХ та ХХІ ст.

Міждисциплінарний підхід при дослідженні такого явища, як дитинство, стосується інтегрованої методології вивчення проблем, пов'язаних із життям дітей та їх захистом, що, у свою чергу, формує сучасне трактування поняття “дитина”. Дослідження проблем дитинства в сучасних суспільних науках досить часто розглядається як напрям, який значною мірою полягає в традиційному теоретизуванні та визнанні великої кількості способів суспільного конструювання й реконструювання дитинства, залежно від часу й місця, віку та статті, етнічних і релігійних відмінностей тощо. Можна сміливо говорити про те, що проблема дитинства в більшості країн світу стала справою державної політики.

Ключові слова: дитина, дитинство, історія дитинства.

Колбіна Т.В. Специфіка формування міжкультурної комунікації студентів ВНЗ економічного профілю

У статті розглянуто специфіку формування міжкультурної комунікації студентів економічного профілю. Доведено, що компоненти відповідної педагогічної системи (цілі, принципи, зміст, методи й форми навчання) мають моделювати тип професійної діяльності та систему соціальних відносин у процесі її реалізації.

Ключові слова: міжкультурна комунікація, професійна діяльність, педагогічна система, культура соціальних відносин.

Комогорова М.І. Змістова характеристика гуманітарних знань

У статті розкрито сутність поняття “гуманітарні знання” та розглянуто змістову характеристику знань з предметів гуманітарного циклу.

Ключові слова: навчальна програма, гуманітарні предмети, знання, гуманітарні знання, державний компонент змісту освіти.

Кондратова Л.Г. Застосування проектної технології в процесі підготовки вчителів до викладання курсу “Художня культура” в системі післядипломної педагогічної освіти як засіб розвитку особистості педагога

У статті розглянуто питання застосування педагогічних технологій у процесі підготовки вчителів до викладання художньої культури, переваги

впровадження в навчальний процес проектної технології, яка дає змогу розвивати особистість сучасного педагога.

Ключові слова: підготовка вчителя, проектна технологія, післядипломна педагогічна освіта, художня культура.

Коробчук Л.І. Екологічне виховання як складова формування екологічної культури в професійній підготовці студентів машинобудівного профілю

У статті розкрито значення екологічного виховання як складової формування екологічної культури в професійній підготовці майбутніх фахівців машинобудівного профілю з використанням екологічних знань та еколого-психологічної компетентності. Подано до розгляду компоненти педагогічної моделі виховання екологічної культури. Для якісного розвитку екологічної культури студентів запропоновано методику викладання спецкурсу “Основи екологічної культури” у вищому технічному навчальному закладі, зокрема для спеціалістів машинобудівного профілю.

Ключові слова: екологічна культура, екологічне виховання, екологічна свідомість, екологічне мислення, екологічна етика, екологічна освіта, професійна підготовка, майбутній фахівець, машинобудівний профіль.

Крамаренко Т.В. Про ефективність електронної пошти під час вивчення іноземної мови студентами різних спеціальностей

У статті розглянуто проблему використання електронної пошти студентами різних спеціальностей на прикладі зарубіжних дослідників з метою підвищення рівня володіння іноземною мовою, а також наведено приклади ефективного застосування завдань з використання електронної пошти.

Ключові слова: електронна пошта, інформаційно-комунікаційні технології, спілкування, метод “кейсів”, комунікативний контекст, технологія “читацький гурток”.

Лесь Т.Г. Соціальне дослідження проблем вищої школи щодо впровадження інноваційних технологій методом анкетування

У статті викладено результати дослідження, що стосуються впровадження інноваційних технологій у вищій школі, методом анкетування.

Ключові слова: інноваційна технологія, вища школа, метод анкетування, методи та засоби навчання, технології викладання.

Малецька І.В. Педагогічна креативність учителя літератури в сучасних умовах

У статті обґрунтовано ефективність застосування педагогом-словесником під час викладання власних творів. Наведено етапи й передумови творчого процесу. Докладно проаналізовано якості вчителя літератури, необхідні для успішної художньо-творчої діяльності.

Ключові слова: художньо-творче мислення педагога, педагогічна креативність, ознаки творчого вчителя літератури, власні твори педагога, форми художньої творчості, умови творчого процесу.

Матузова І.Г. Організація спілкування старшокласників Донецької області зі світом природи в позашкільній діяльності

У статті висвітлено стан організації спілкування старшокласників Донецького регіону зі світом природи в позашкільній екологічній діяльності, визначено роль позаурочних і позашкільних форм роботи у формуванні та розвитку екологічної вихованості особистості старшокласника.

Ключові слова: позашкільна діяльність, світ природи, спілкування.

Меркулова Н.В. Управління інноваційними процесами в загальноосвітньому навчальному закладі

У статті розглянуто ефективність управління інноваційними процесами в загальноосвітньому навчальному закладі.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інноваційні методи, менеджер освіти, управління.

Михайличенко В.Є., Канівець М.В. Самосвідомість як основа розвитку особистості студента

У статті показано роль самосвідомості як основи розвитку особистості студента. Виділено й розкрито зміст взаємопов'язаних компонентів самосвідомості, а саме: самопізнання, самооцінки, самоконтролю та самовдосконалення. Кінцевим продуктом розвитку самосвідомості є усвідомлення студентом своєї Я-концепції.

Ключові слова: самосвідомість, особистість, студент.

Нікулочкіна О.В. До проблеми навчання письма дітей молодшого шкільного віку

У статті розкрито співвідношення й розмежовано тлумачення понять, пов'язаних з підготовкою руки дитини до письма та навчання письма дітей молодшого шкільного віку.

Ключові слова: письмо, технічні й графічні навички письма, писання, писемність, письменність, писемне мовлення, писемна мова, графіка, графема, каліграфія.

Овчарова О.М. Завдання морального виховання учнівської молоді в другій половині ХХ століття

Статтю присвячено розкриттю завдань морального виховання радянської школи у другій половині ХХ ст. Проаналізовано основні завдання морального виховання молоді в радянській школі, розкрито деякі відмінності порівняно із сучасною молоддю.

Ключові слова: моральне виховання молоді, комуністичне виховання, завдання морального виховання.

Околович О.С. Економічна компетентність керівника загальноосвітнього навчального закладу як фактор ефективного управління

У статті розглянуто зовнішні та внутрішні фактори стимулювання змін в освіті, які актуалізують необхідність підготовки керівників навчальних закладів до економічної діяльності в нових умовах; розкрито сутність економічної компетентності, а також деякі засоби її формування.

Ключові слова: нормативно-правова база, законодавчі документи, фінансова політика, різноканальне фінансування, економічна компетентність.

Олійник В.В. Наукові підходи до впровадження педагогічного менеджменту в підготовці керівників навчальних закладів у системі післядипломної педагогічної освіти

У статті висвітлено досвід роботи Університету менеджменту освіти щодо розробки наукових засад (закономірності, принципи) педагогічного менеджменту в підготовці керівників навчальних закладів через упровадження в навчальний процес нових інформаційно-комунікаційних технологій.

Ключові слова: педагогічний менеджмент, післядипломна педагогічна освіта, керівник вищого навчального закладу.

Орлова О. Особливості формування розумової самостійності майбутніх учителів у 60–70 рр. ХХ ст.

У статті охарактеризовано особливості формування розумової самостійності майбутніх учителів у 60–70 рр. ХХ ст., представлено види й форми самостійної роботи, які використовувалися в процесі навчання в досліджуваний період.

Ключові слова: формування розумової самостійності майбутніх учителів, викладач, форми організації навчання, самостійна робота студентів.

Паламарчук О.Ф. Проблеми розвитку туризму та зміст туристичної освіти на заморських територіях Франції

У статті розкрито проблеми розвитку туризму та зміст туристичної освіти на заморських територіях Франції. Досліджено систему освіти та особливості підготовки фахівців у сфері туризму на заморських територіях Франції.

Ключові слова: туризм, заморські території Франції, система освіти Франції.

Порох Д.О. Щодо діагностики адаптованості іноземних студентів до навчання у вищих медичних закладах України

У статті обґрунтовано сутність поняття “адаптація іноземних студентів до навчання у медичних вищих закладах України” та його критерії; розкрито діагностичний інструментарій виявлення рівнів адаптованості іноземних студентів до навчання у вищих медичних закладах України.

Ключові слова: адаптація, адаптація іноземних студентів до навчання у медичних вищих закладах України, діагностика рівнів адаптації.

Проскурня О.І. Педагогічний досвід братських шкіл

У статті проаналізовано педагогічний досвід братських шкіл в Україні, визначено провідні педагогічні ідеї, що використовувались в організації навчально-виховного процесу.

Ключові слова: педагогічний досвід, братські школи, педагогічні ідеї.

Сокирко О.С. Оцінка сформованості плавальних умінь глухих дітей дошкільного віку

Педагогічними умовами в процесі навчання плавання були загальні й спеціальні методи навчання, а також прийоми, форми, принципи виховної спрямованості навчання, науковості процесу навчання, систематичності та

послідовності навчання, доступності знань, активності й свідомості в навчанні, наочності корекційної спрямованості навчання, індивідуального та диференційованого підходів до учнів. На заняттях з плавання з глухими дітьми 5–6 років застосовувалася експериментальна методика оцінювання сформованості плавальних умінь, яка сприяла оптимізації процесу навчання плавання.

Ключові слова: плавання, навчання, глухі дошкільники, водне середовище, плавальні навички.

Степанюк К.І. Інструментальна модель формування дослідницьких умінь майбутніх учителів початкової школи у процесі проектної діяльності

У статті розглянуто модель формування дослідницьких умінь майбутніх учителів початкової школи в процесі проектної діяльності. Проаналізовано поняття “модель” та “моделювання”. Охарактеризовано структуру, функціональні складові моделі й процес формування означених умінь.

Ключові слова: модель, моделювання, дослідницькі вміння.

Таран І.В. Сутність та зміст поняття “гнучкість” в освіті

У статті проаналізовано сутність поняття “гнучкість”. Розкрито основні компоненти гнучкості мислення.

Ключові слова: гнучкість мислення, освіта.

Тарасенко Т.В. Місце загальнокультурного компонента в освітньому просторі

Статтю присвячено впливу загальнокультурного компонента на формування професійної культури вчителя іноземної мови. Розглянуто різні аспекти поняття “культура”. Визначено умови ефективного формування загальної культури фахівця.

Ключові слова: загальна культура, професійна культура вчителя іноземної мови, освітній процес, сфери особистості.

Ткаченко О.Б. Структура діяльності викладача вищої школи

У статті систематизовано основні підходи до поняття “педагогічна діяльність”, подано класифікацію компонентів структури педагогічної діяльності, визначено її форми, упорядковано класифікацію видів педагогічної діяльності викладача вищої школи.

Ключові слова: педагогічна діяльність, структура педагогічної діяльності, види та форми педагогічної діяльності.

Токарєва А.В. Актуальні проблеми використання онлайн-технологій у практиці викладання іноземних мов

У статті наведено загальні характеристики найбільш популярних моделей онлайн-міжкультурного обміну. Визначено поняття “комп’ютерно опосередкована комунікація” та “онлайн-міжкультурний обмін”. Окреслено чинники, які сприяють ефективному міжкультурному онлайн-взаємодію.

Ключові слова: викладання іноземних мов, міжкультурна комунікація, комп’ютерно опосередкована комунікація, онлайн-міжкультурний обмін.

Трофімук К.В. Комунікативна складова професійної компетентності майбутніх фахівців з готельно-ресторанної справи

У статті розкрито сутність комунікативної складової професійної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи та проаналізовано її структурні компоненти.

Ключові слова: професійна компетентність, комунікативна компетентність, фахівці готельно-ресторанної справи, структурні компоненти.

Фарінець О.О. Аналіз моделей соціального інтелекту в психологічній науці

Статтю присвячено моделям соціального інтелекту в психологічній науці. Розглянуто сутність та емпіричну корисність цих моделей. На основі проведеного аналізу запропоновано власну загальну модель соціального інтелекту.

Ключові слова: теоретична модель, соціальний інтелект, психологічна наука.

Фоголь А.М. Новації в процесі навчання іноземних мов

Однією з найбільш гострих проблем є на сьогодні використання в навчально-виховному процесі технічних засобів навчання. Звернення до них у галузі вивчення іноземних мов дає, як відомо, у цілому позитивні результати, що зумовлює актуальність питання щодо модернізації в цьому ракурсі вітчизняної системи викладання іноземних мов.

Ключові слова: дистанційна освіта, відеофоноправи, тренувально-комунікативні вправи, лінгафонні пристрої, світлотехнічні засоби, відеомагнітофони, телевізори, графопроектори (кодоскоп), мультимедійні проектори, комп'ютери, звукотехнічні засоби.

Хомяк Л.В. Культура професійної діяльності менеджера

У статті виявлено та теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування професійної культури майбутнього менеджера.

Ключові слова: менеджер, професійна культура менеджера, професійна компетентність.

Черемісова І. Формування здорового способу життя студентів засобами фізичного виховання

У статті розглянуто основні напрями існуючої системи як виховання в студентів здорового способу життя, так і всього навчально-виховного процесу з фізичного виховання у вищих навчальних закладах, виявлено її недоліки, визначено шляхи їх подолання.

Ключові слова: здоровий спосіб життя, фізичне виховання, здоров'я.

Черепехіна О.А. Авторське бачення педагогічного процесу, спрямованого на формування професіоналізму майбутніх психологів у ВНЗ

У статті проаналізовано актуальні питання професійної підготовки психологів у ВНЗ в контексті формування в них професіоналізму. Розкрито авторське бачення педагогічного процесу, спрямованого на формування професіоналізму в майбутніх психологів.

Ключові слова: формування професіоналізму, професійна підготовка психологів у ВНЗ, професіоналізм психолога, психолог.

Черкашин А.І. Психолого-педагогічна характеристика професійної діяльності працівників органів внутрішніх справ

У статті проаналізовано наукові дослідження та психолого-педагогічні особливості професійної діяльності працівників органів внутрішніх справ. Визначено структурні компоненти професійної успішності працівників органів внутрішніх справ, які об'єднують їх психолого-педагогічні якості та вміння. Перспективним напрямом подальшого дослідження визначено пошук та розробку шляхів, форм і методів виховання психолого-педагогічних якостей та умінь у працівників органів внутрішніх справ у вищих навчальних закладах Міністерства внутрішніх справ України.

Ключові слова: психолого-педагогічні якості, працівники органів внутрішніх справ, професійна діяльність, Міністерство внутрішніх справ.

Черкашина О.О. Методична служба навчального закладу як актуальна педагогічна проблема

У статті на основі аналізу педагогічної, методичної літератури розкрито сутність, завдання, зміст і напрями роботи методичної служби навчальних закладів.

Ключові слова: методична служба, методична робота, методична рада, завдання, зміст, функції, діяльність.

Чорна С.С. Система цінностей викладача вищої школи як показник його педагогічної культури

У статті проаналізовано наявні підходи до визначення поняття “цінності” та розглянуто основні класифікації педагогічних цінностей викладача вищої школи.

Ключові слова: педагогічні цінності, викладач вищої школи, цінності освіти.

Чорна Т.В. Удосконалення процесу підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання з урахуванням індивідуальних особливостей

Пошук шляхів покращення підготовки висококваліфікованих кадрів завжди викликає значний інтерес учених. Особливе місце в наукових дослідженнях відводиться питанням, присвяченим підготовці фахівців у педагогічній галузі, оскільки головним завданням діяльності педагогів є передача знань молодому поколінню, формування в них життєво важливих умінь та навичок. У кінцевому підсумку від успішності педагогічної діяльності залежить освітній потенціал держави, її майбутнє.

Ключові слова: спрямованість особистості, професійна підготовка, фізична культура, фізичне виховання.

Шаров С.В. Розвиток готовності студентів до самостійної навчальної діяльності як необхідна умова її здійснення

У статті розглянуто суть готовності студентів до самостійної навчальної діяльності, визначено її структуру та деякі шляхи її розвитку. Встановлено, що готовність до самостійної навчальної діяльності студентів визначається як інтеграційне утворення, яке складається з мотиваційного, операційного та оцінного компонентів, між якими існує функціональна за-

лежність. Розвиток готовності передбачає підвищення навчальної мотивації, формування адекватної самооцінки, розвиток відповідних умінь.

Ключові слова: самостійна робота, готовність, структура, студенти.

Шепеленко Т.Л. Перцептивний аспект підготовки фахівців економічного профілю до професійно-комунікативної діяльності

У статті розглянуто проблему комунікативної діяльності та її специфічні риси, розкрито сутність і зміст соціальної перцепції як здібності, що забезпечує створення адекватного образу партнера по взаємодії на основі сприйняття, розуміння та інтерпретації його зовнішніх проявів.

Ключові слова: комунікація, взаємодія, комунікативна діяльність, здібності, соціальна перцепція.

Шломенко О.Б. До питання формування професійно-комунікативної компетентності в студентів вищих навчальних закладів

У статті розкрито суть понять “компетентність”, “комунікація”, “професійно-комунікативна компетентність”. Охарактеризовано шляхи формування цієї компетентності в студентів вищих навчальних закладів.

Ключові слова: компетентність, комунікація, професійно-комунікативна компетентність, майбутні фахівці.

Штефан Л.В. Рефлексивна діяльність інженера-педагога в умовах втілення педагогічних інновацій

У статті проведено аналіз підходів до формування рефлексивної діяльності майбутнього інженера-педагога. Введено поняття “інноваційна рефлексія”. Визначено функції інноваційної рефлексії та механізм її реалізації.

Ключові слова: діяльність, інноваційна рефлексія, інновація, інженер-педагог, модель, рефлексія, учень, функція.

Щоголева І.А. Проблема формування свідомої дисципліни в спадщині Я. Коменського

У статті висвітлено погляди Я. Коменського на суть, значення, способи формування свідомої дисципліни в школярів. Охарактеризовано роль учителя й керівника школи в реалізації завдань морального виховання підростаючого покоління

Ключові слова: формування, свідомо дисципліна, способи.

Яценко О.М. Православний світогляд як можлива методологічна основа сучасної системи підготовки майбутніх інженерів

Система освіти – найважливіший державно-суспільний інститут, який формує єдиний культурний, освітній та духовний простір соціуму, готує кадри для всіх найважливіших сфер суспільства. У зв'язку з наслідками кризових явищ автором розглянуто необхідність підготовки кадрів на основі національного традиційного віросповідання.

Ключові слова: православний світогляд, підготовка інженерів, система освіти, духовний простір, підготовка кадрів, національне традиційне віросповідання.